

Nr 16. Potatisbladmögel och bekämpning

2010-06-23

Dagsläget: Angrepp upptäcktes i mitten av juni i två vävtäckta färskpotatisodlingar i Östergötland, vilket är ovanligt tidigt. På Bjärehalvön i Skåne upptäcktes de första angreppen i vävtäckta färskpotatisodlingar i början av juni. Angrepp har också upptäckts på Gotland i veckan i icke vävtäckta odlingar. För att följa bladmöglens vidare spridning, gå in under www.euroblight.net. I den högra kolumnen finns en karta (Late blight monitoring). Klicka på Scandinavia.

Med tanke på att angrepp redan förekommit i år är det extra viktigt att titta i fälten för att säkerställa att det inte finns angrepp. Lyckligtvis är det högtryckbetonade vädret, som nu råder och ser ut att hålla i ett tag, ogynnsamt för bladmöglet.

Bekämpningsstrategi

Om utsädet är smittat med brunröta och/eller om det finns risk för marksmitta i fältet väljs en strategi med systemiska/translaminära medel. Annars baseras bekämpningen på kontaktverkande medel. Observera att en del av senare års svenska fungicidförsök mot bladmögel visat en tendens till sämre effekt mot bladmöglet där metalaxylhaltiga preparat använts.

Första bladmögeltbekämpningen i matpotatisarterna bör utföras senast då blasten är ca 20 cm hög, tidigare då angrepp befaras. I de mera motståndskraftiga stärkelsesorterna kan första bekämpningen sättas in när blasten täcker raderna.

Anpassa bekämpningsintervallen efter väderleken

För att uppnå ett bra skydd mot bladmögel måste intervallen anpassas till väderleken under hela säsongen, även de sista veckorna fram till blastdödning. Bekämpningen måste ske förebyggande och normalintervallet är 7 dagar. Vid fuktigt och varmt väder (bladmögeltväder) och då potatisen växer kraftigt bör intervallet sänkas till 4-5 dagar. Motsatt kan intervallet ökas till 10 - 14 dagar under perioder med stabilt torrt väder. För att optimera sprutintervall kan beslutstödssystem användas som t ex Plant Plus.

Kontrollera fälten ofta

Kontrollera potatisen regelbundet och särskilt de delar av fältet som torkar upp långsamt. Upptäcks en bladmögeltvård ska den blastdödas omedelbart för att motverka spridning.



Bild: Potatisbladmögel.



Bild: Angrepp av potatisbladmögel till vänster och gråmögel till höger.

Preparat

Endast kontaktverkande effekt (Shirlan, Ranman och Electis)

Preparaten har bara förebyggande effekt förutom Ranman som även har effekt på nytillväxta blad. **Tillsätt 300 g mangan** vid de tre första spruttillfällena om bekämpningen huvudsakligen utförs med Shirlan eller Ranman.

Shirlan kan användas under hela säsongen.

Ranman bör växlas med andra produkter. Ranman används med fördel i slutet av säsongen pga god effekt mot brunröta.

Electis kan användas under hela säsongen. Preparatet har även god effekt mot torrfläcksjuka.

Kontaktverkande och systemisk/translaminär (lokalsystemisk) effekt

Dessa preparat används om infektionsrisken är extra stor t ex vid misstanke om utsädesmitta eller marksmitta. Preparaten skall användas förebyggande. Observera att preparaten Epok och Ridomil Gold skall sammantaget inte användas mer än 2 gånger på grund av risken för resistensuppbyggnad. Alternera därför med Tattoo. Vid konstaterad metalaxylresistens byt ut Epok och Ridomil Gold mot Tattoo.

Acrobat: Användas hela säsongen, tänk dock på karenstiden. Mankozebdelen i preparatet har viss effekt mot torrfläcksjuka (Alternaria).

Epok: Används vid ett eller två av de första fyra behandlingarna. Tänk på mangantillsats. Epok innehåller ej mangan.

Revus: Används med fördel i mitten på säsongen. Innehåller ej mangan.

Ridomil Gold: Används vid ett eller två av de första behandlingstillfällena. Mankozebdelen i preparatet har viss effekt mot Alternaria.

Tattoo: Användas under hela säsongen, tänk dock på karenstiden. Mankozebdelen i preparatet har viss effekt mot torrfläcksjuka (Alternaria).

Tanos(i blandning med Shirlan): Rekommenderas vid 2-3 behandlingar i början av tillväxten. Preparatet har även effekt mot Alternaria.

Preparat och dos mot bladmögel

Preparat	Dos, kg/l/ha, vid olika behandlingsintervall			Kommentarer
	4-7 dagar	7-10 dagar	10-14 dagar	
Acrobat *(K,T)	1,0	1,5	2,0	Ingen begränsning i användning. Karenstid 30 dagar.
Electis*(K)		1,8		Max 10 behandlingar. Karenstid 30 dagar.
Epok(S, K)		0,5		Max 1-2 behandlingar. Resistensrisk. Ej i utsädesodlingar. Karenstid 7 dagar.
Ranman(K)	0,2+0,15 aktiveringsmedel			Max 2 x 3 behandlingar. Viss resistensrisk. Karenstid 7 dagar.
Revus (K,T)		0,6		Max 50% av totala antalet behandlingar dock max 6 behandlingar. Karenstid 3 dagar.
Ridomil Gold*(S, K)		2,0		Max 1-2 beh. Resistensrisk. Ej i utsädesodlingar. Karenstid 30 dagar.
Shirlan(K)	(0,3)-0,4			Den lägre dosen tidigt under säsongen. Ingen begränsning i användning. Karenstid 7 dagar.
Tanos(K,T)		0,7		Max 3 behandlingar. Risk för korsresistens med Amistar och Signum. Karenstid 14 dagar.
Tattoo*(S)	2,0		4,0	Ingen begränsning i användning. Viss resistensrisk. Karenstid 30 dagar.

(K) Kontaktverkande, (S) Systemiska, (T) Translaminär

*Fält som behandlats med preparat innehållande mancozeb får ej beträdas tidigare än tre dagar efter behandling.

Preparateffekter enl Euroblight (Potato Late Blight Network for Europe)

Preparat	Effekt mot bladmögel				
	Bladangrepp ny skala 0-5	Bladangrepp gammal skala 0-3	Stjälkangrepp	Nyttillväxt	Brunröta
Acrobat WG	3,0	2,5	1,5	?	2
Electis	2,8	3	1 ^{a)}	?	2
Epok	Ej värderat	3	2	2	-
Ranman	3,8	3	1	2	3
Revus	4,0	Ej värderat	1,5	2	2 ^{a)}
Ridomil Gold	Ej värderat	3	2	2	-
Shirlan	2,9	3	1	?	2,5
Tanos	Ej värderat	2	1,5	?	-
Tattoo	Ej värderat	2,5	2	1,5	2

a) begränsat försöksunderlag

Exempel på strategier för bladmögelbehandling

Behandlingsperiod	Ingen risk för marksmitta samt friskt utsäde	Risk för marksmitta och/eller brunrötesmittat utsäde samt vid högt bladmögeltryck
Första behandling Matpotatis: Plantorna 20-25 cm höga, ev. tidigare. Stärkelse: När potatisen täcker raderna.	Kontaktverkande Shirlan, Ranman, Electis	Translaminärt Revus, Acrobat alt. systemiskt* Tattoo
Blastutveckling Snabb tillväxt av blast Stolonspetsarna börjar svälla Knöltillväxten startar.	Kontaktverkande Shirlan, Ranman, Electis Alt. translaminärt Revus Alt. systemiskt* som en engångs- behandling i början av säsongen. Epok, Ridomil Gold, Tattoo	2 x Systemiskt*(t ex behandling 2 och 4) Epok, Ridomil Gold, Tattoo Därefter: translaminärt Revus, Acrobat, (Tanos+ Shirlan) alt. kontaktverkande Shirlan, Ranman, Electis
Blomning/knöltillväxt Blasttillväxten avtar Knöltillväxten ökar Bladmögeltrycket ökar.	Kontaktverkande (K) eller translaminärt (T) Revus (T), Acrobat (T), Electis (K), Ranman (K), Shirlan (K)	
Knöltillväxt/avmognad Högt smittotryck Knöltillväxten stor Torrfläcksjuka kan uppträda Risk för bladmögel och brunröta.	Kontaktverkande (K) eller translaminärt (T) Revus (T), Ranman (K), Shirlan (K) Ranman används med fördel vid de sista behandlingarna p.g.a. sin något bättre effekt mot brunröta.	
Blastdödning	Inget bladmögel i beståndet Enbart blastdödningsmedel.	Bladmögel förekommer i beståndet Blastdödningsmedel + Ranman alt. Shirlan

*) Preparaten Epok och Ridomil Gold skall sammantaget inte användas mer än 2 gånger på grund av risken för resistensupbyggnad. Alternera därför med Tattoo. Vid konstaterad metalaxylresistens byt ut Epok och RidomilGold mot Tattoo